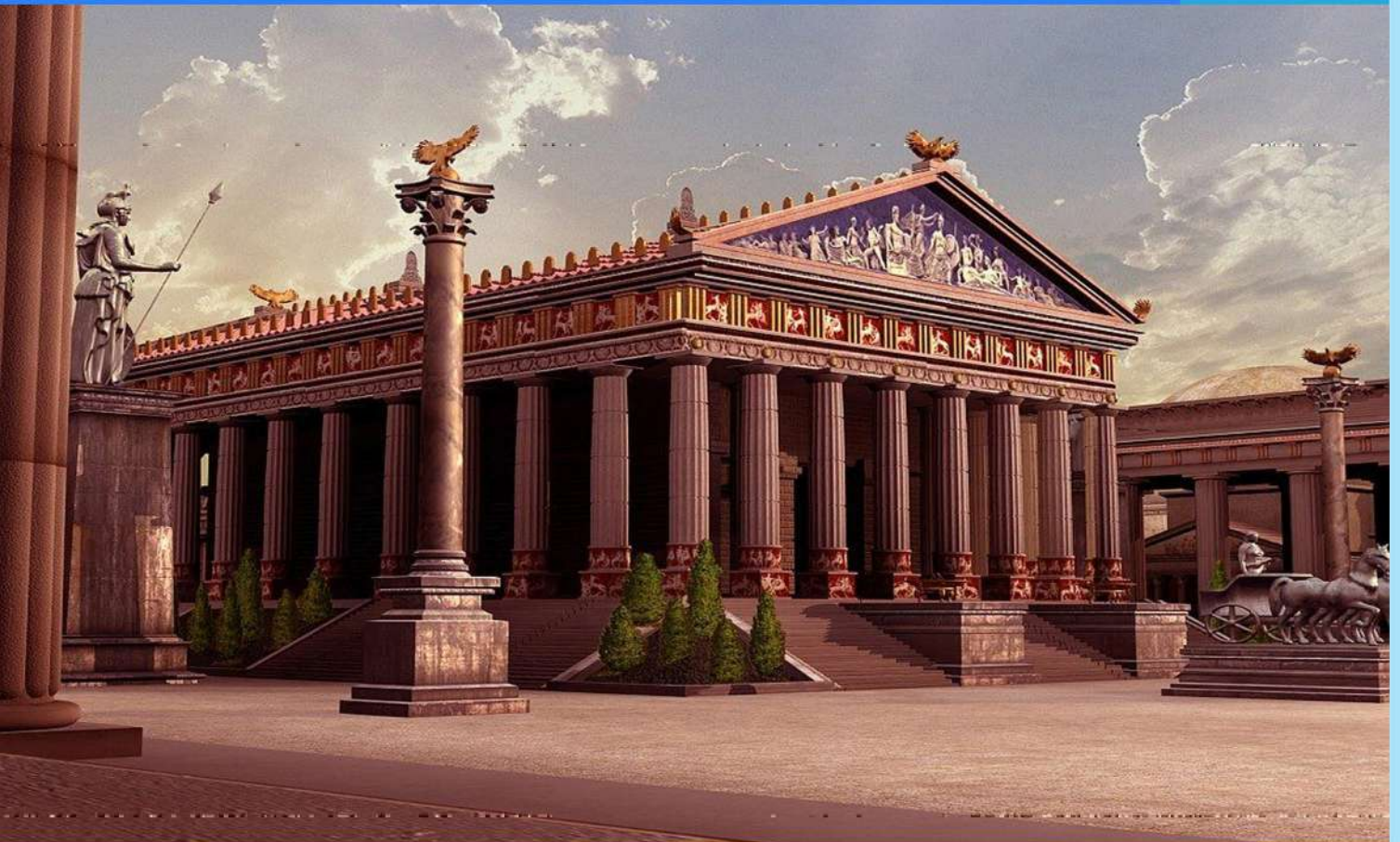

ВІСНИК НАУКИ

ВИПУСК № 33

Міжнародний науковий журнал

<https://world-conf.com/journal>

Рига, Латвія | Одеса, Україна 2021

ISSN 0236-4115

Міжнародний науковий журнал

«ВІСНИК НАУКИ»

№ 33

(щомісячний науковий журнал)

В журналі висвітлюються актуальні теоретичні та практичні проблеми розвитку науки, територій та суспільства. Представлені наукові досягнення вчених, викладачів, фахівців-практиків, аспірантів, здобувачів, магістрантів та студентів науково-теоретичного, проблемного або науково-практичного характеру.

Призначено для викладачів, аспірантів та студентів, для всіх, хто займається науковими дослідженнями в області інноваційного розвитку науки, територій та суспільства.

Статті, що надходять до редакції, рецензуються, публікуються в авторській редакції.

Автори несуть відповідальність за зміст статей, за достовірність наведених у статті фактів, цитат, статистичних та інших даних, імен, назв та інших відомостей, а також за дотримання законів про інтелектуальну власність.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів матеріалів.

Головний редактор журналу:

РАССКАЗОВА ЛЮБОВ ФЕДОРІВНА

Головний редактор: Рассказова Любовь Федорівна

Адреса видавця (редакції): Рига, Латвія

Операційний офіс: Одеса, Україна

<https://world-conf.com/journal>

ISSN 0236-4115

Дата виходу в світ:

21.11.2021 р.

Періодичне

електронне наукове видання

ЗМІСТ (CONTENT)

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ (HUMANITARIAN SCIENCES)

- 1. Автономова А.А., Миннуллина Р.Ф.**
УСЛОВИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ КАК ФАКТОР РЕАЛИЗАЦИИ ФГОС НОО.....4-7
- 2. Втюрина В.И.**
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДОУ 8-11
- 3. Шастун Дар'я Андріївна, Кулина Ольга Василівна**
МОВНА ТА КОНЦЕПТУАЛЬНА КАРТИНИ СВІТУ 12-17

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMIC SCIENCE & MANAGEMENT)

- 4. Гардецька Анна Олександрівна**
ЕКОЛОГІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ ФАКТОРИ В СИСТЕМІ
ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ 18-23

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (JURIDICAL SCIENCE)

- 5. Кереруш Юстина Норівівна, Мошак Григорій Григорович**
ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОМІЖНИХ
РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН 24-29

ГУМАНИТАРНИ НАУКИ (HUMANITARIAN SCIENCES)

УДК 374.71

Автономова А.А.

студентка 4 курса

ФГАОУВО «Казанский (Приволжский) федеральный университет»
(Россия, г. Елабуга)

Научный руководитель:

Миннуллина Р.Ф.

доцент кафедры теории и методики

дошкольного и начального образования

Елабужский институт (филиал)

ФГАОУВО «Казанский (Приволжский) федеральный университет»
(Россия, г. Елабуга)

УСЛОВИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ КАК ФАКТОР РЕАЛИЗАЦИИ ФГОС НОО

Аннотация: в данной статье рассматриваются понятия здоровьесберегающих технологий, важность здорового образа жизни школьников, группы здоровьесберегающих технологий.

Ключевые слова: здоровье, здоровьесбережение, здоровьесберегающие технологии, физическое развитие.

Здоровье – важнейший фактор работоспособности и гармоничного развития человеческого организма, и особенно детского организма. Формирование здорового образа жизни должно быть непрерывным и целенаправленным.

Младший школьный возраст характеризуется повышенной физической выносливостью, работоспособностью, но в этом возрасте также наблюдается повышение утомляемости, эмоциональной чувствительности и уязвимости.

Понятие здоровья теперь рассматривается не только как отсутствие болезни, болезненного состояния, физического дефекта, но и как состояние полного социального, физического и психологического благополучия.

Задача школы – не только поддерживать уровень физического и психического здоровья каждого ученика, но и укреплять его. Именно поэтому необходимо использовать здоровьесберегающие технологии в образовательной деятельности, чтобы обеспечить системный подход к образованию и воспитанию, основанный на стремлении не навредить здоровью ученика.

Следует отметить, что все здоровьесберегающие технологии, используемые в учебном процессе, можно разделить на три основные группы:

1) Технология обеспечения оптимальных гигиенических условий образовательного процесса, технология, которая в основном сопровождается соблюдением требований СанПиН.

2) Оптимальная организация учебного процесса школьников и методики физической активности (соблюдение санитарных требований расписания, общего объема учебной нагрузки, домашних заданий, физминуток).

3) Различные психолого-педагогические методики, используемые в классах и во внеурочной деятельности учителями.

Проблема сохранения и укрепления здоровья ребенка носит социальный характер и ее необходимо решать на всех уровнях общей системы здоровьесберегающей педагогики, включающей: формирование основ культуры здоровья, поддержку здоровьесберегающего образовательного процесса и оздоровительную деятельность в школе и после школы.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

- Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе. [Текст] / Н. К. Смирнов. Методическое пособие. М.: АПК и ПРО, 2016. - 121с.
- Советова Е.В. Эффективные образовательные технологии. [Текст] / Е.В. Советова. Ростов-на-Дону: Феникс, 2020 г. — 285 с.
- Сократов Н.В., Апрелева, Н.Н., Акимова, Л.А. Сохранение и укрепление здоровья обучающихся в образовательных организациях и деятельности педагога. [Текст] / Н.В. Сократов. Оренбург: ОГПУ, 2016. — 287 с.
- Фомина Н.И., Фигурова, А.Ю. Здоровьесберегающие технологии как основа образовательного процесса средней школы [Текст] / Н.И. Фомина // Молодой ученый. — 2014. — №21.1. — С. 224-227.
- Шишова В.В., Данилова М.В. Здоровьесберегающая деятельность в начальной школе как необходимое условие развития школьников // Молодой ученый. — 2014. — №4. — С. 1136-1138

Avtonomova A.A.

4th year student

Kazan Federal University

(Russia, Elabuga)

Scientific advisor:

Minnullina R.F.

Associate Professor

Kazan Federal University

(Russia, Elabuga)

**TERMS OF USE OF HEALTH-SAVING PEDAGOGICAL
TECHNOLOGIES AS A FACTOR IN THE IMPLEMENTATION
OF FEDERAL EDUCATION STANDARD**

***Abstract:** this article discusses the concepts of health-saving technologies, the importance of a healthy lifestyle for schoolchildren, a group of health-saving technologies.*

***Keywords:** health, health preservation, health preservation technologies, physical development.*

УДК 37

Втюрина В.И.

Воспитатель высшей квалификационной категории

(г. Арзамас, Россия)

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДОУ

***Аннотация:** в соответствии с ФГОС ДО, охрана и укрепление физического и психического здоровья детей является одной из важнейших задач. В последнее время наблюдается рост количества детей дошкольного возраста с ослабленным здоровьем. Это говорит о необходимости решения данной проблемы не только посредством использования достижений современной медицины, но и путем комплексного подхода к оздоровлению детей через использование здоровьесберегающих технологий в физкультурно-образовательном процессе ДОУ, а также просветительской деятельности среди педагогов и родителей.*

***Ключевые слова:** здоровьесбережение, физическое развитие, психическое здоровье детей, дошкольное образование.*

В соответствии с ФГОС ДО охрана и укрепление физического и психического здоровья детей является одной из важнейших задач. В последнее время наблюдается рост количества детей дошкольного возраста с ослабленным здоровьем. Это говорит о необходимости решения данной проблемы не только посредством использования достижений современной медицины, но и путем комплексного подхода к оздоровлению детей через использование здоровьесберегающих технологий в физкультурно-образовательном процессе ДОУ, а также просветительской деятельности среди педагогов и родителей.

Здоровьесберегающие технологии в дошкольном образовании направлены на сохранение, поддержание и обогащение здоровья не только детей, но и остальных субъектов педагогического процесса (педагогов и родителей).

Здоровьесберегающие образовательные технологии – это совокупность программ, приемов, методов организации учебно-воспитательного процесса, не наносящего вреда здоровью участников, дополняющие традиционные педагогические технологии задачами здоровьесбережения.

Целью здоровьесберегающих технологий в ДОУ является обеспечение высокого уровня реального здоровья воспитанника и воспитание осознанного отношения ребенка к здоровью и жизни человека, а также содействие становлению культуры профессионального здоровья воспитателей и валеологическому просвещению родителей.

К ним относятся такие технологии сохранения и поддержания здоровья как утренняя, дыхательная, бодрящая (гимнастика пробуждения), пальчиковая гимнастики, подвижные и спортивные игры, ритмопластика, динамическая пауза, коррегирующие и ортопедические упражнения, релаксация, закаливающие процедуры. Также данные технологии используются и в образовательной деятельности, в процессе физкультурных занятий, праздников и развлечений, ООД, посвященных теме "Здоровье".

Для реализации здоровьесберегающих технологий в ДОУ созданы все необходимые условия: оборудованный спортивный зал, спортивная площадка для проведения двигательной деятельности на воздухе, уголок двигательной активности, составлена модель двигательного режима в группе, проводится комплекс закаливающих процедур с использованием природных факторов: солнца, воздуха, воды, с учётом состояния здоровья детей и местных условий.

Несмотря на созданные условия в дошкольном учреждении, основной средой формирования здоровья ребенка всегда остается семья. Родителями закладываются основы сознательного стремления ребенка к здоровью. Задачей педагога является приобщение родителей к здоровому образу жизни через рекомендации, беседы, тематические собрания, спортивные праздники, досуги и прочие формы работы.

Таким образом, комплексное применение здоровьесберегающих технологий способствует результативности и эффективности физкультурно-образовательного процесса, укреплению здоровья детей. Основная задача педагога ДОУ - вырастить здорового ребенка. Полноценное физическое развитие - это основа формирования личности. Исходя из принципа "здоровый ребенок - успешный ребенок", решение проблемы воспитания социально адаптированной личности невозможно без осуществления системы мероприятий по оздоровительной работе и физическому воспитанию детей. Поэтому в настоящее время приоритетным направлением педагогической деятельности в ДОУ выделяется применение здоровьесберегающих технологий.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

Акбашев, Т. Ф. Валеопедагогика как система [Текст] / Т. Ф. Акбашев // Проблемы педагогической валеологии. – СПб., 1997.– С. 7–10.

Ковриго, Н. М. Формирование потребности в здоровье и здоровом образе жизни – важная педагогическая задача [Текст] / Н. М. Ковриго // Образование и здоровье. – Калуга, 1998. – С. 149–150.

Кучма, В. Р. Задачи гигиены детей и подростков в свете Федерального закона «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» (1999) [Текст] / В. Р. Кучма // Гигиена и санитария. – 2000. – №1.– С. 36–40.

Сухарев, А. Г. Научные основы концепции укрепления здоровья детей и подростков [Текст] / А. Г. Сухарев // Гигиена и санитария. – 2000. – № 3. – С. 43–44.

Тихомирова, Л. Ф. Здоровый учитель – здоровые дети [Текст] / Л. Ф. Тихомирова // Народное образование. – 2003. – № 5. – С. 71–75.

Тихомирова, Л. Ф. Об отношении детей дошкольного возраста к своему здоровью [Текст] / Л. Ф. Тихомирова // Здоровье наших детей. – 2002. – № 1. – С. 7.

Vtyurina V.I.

Educator of the highest qualification category

(Arzamas, Russia)

**USE OF MODERN HEALTH-SAVING
TECHNOLOGIES IN A PRESCHOOL AGE**

***Abstract:** in accordance with the Federal State Educational Standard of DO, the protection and strengthening of the physical and mental health of children is one of the most important tasks. Recently, there has been an increase in the number of preschool children with poor health. This indicates the need to solve this problem not only through the use of the achievements of modern medicine, but also through an integrated approach to the improvement of children through the use of health-saving technologies in the physical education process of preschool educational institutions, as well as educational activities among teachers and parents.*

***Keywords:** health preservation, physical and mental health of children, preschool education.*

УДК 81`33

Шастун Дар'я Андріївна

магістрантка 2-го курсу кафедри прикладної лінгвістики
Національний університет «Львівська Політехніка»
(Львів, Україна)

Кулина Ольга Василівна

кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри прикладної лінгвістики
Національний університет «Львівська Політехніка»
(Львів, Україна)

МОВНА ТА КОНЦЕПТУАЛЬНА КАРТИНИ СВІТУ

***Анотація:** стаття присвячена теоретико-методологічним завсядам мовної та концептуальної картин світу у сучасній лінгвістиці. У статті докладно розглянуто терміни «мовна картина світу» і «концептуальна картина світу». Наведено також дослідження лінгвістів, які давали визначення цим термінам. Результати дослідження показує різницю між МКС та ККС.*

***Ключові слова:** мовна картина світу, концептуальна картина світу, концепт, лінгвокультурологія, лінгвістика.*

Останнім часом науковці все частіше і частіше наголошують на тому, що мова це не лише визначена система, але це також і картина світу. Можемо вважати, що картина світу складається з «сукупності уявлень людини про її довкілля» [11, с. 1]. Навколишнє середовище – це «людина у взаємодії із середовищем» [8, с. 8], в свою чергу картина світу – «наслідок переробки інформації про відображення реального світу у свідомості людини» [1, с. 206],

тобто картина світу – це таке уявлення про конкретну дійсність і місце кожної визначеної людини в ній [15, с. 54]

Німецький вчений Г. Герц ввів поняття «картина світу» та дав таке визначення, що це «сукупність внутрішніх образів або символів зовнішніх об'єктів, що слугують для виведення логічних суджень щодо поведінки цих об'єктів» [2, с. 208]. Насправді цей термін було застосовано у фізиці у ХХ столітті.

Навіть фізик А. Айнштейн писав про те, що «людина прагне певним адекватним способом створити в собі просту та яскраву картину світу для того, щоб намагатися деякою мірою замінити цей світ на картину, що так утворена». Щодо лінгвістики, то Л. Вейсгербер використав термін «картина світу», що стало початком вживання цього терміну у мовознавстві [14, с. 271].

Неодноразово ми чули про В. фон Гумбольдта, який розробляв концепцію картини світу завдяки своїм дослідженням про «внутрішню форму» і «дух народу». Саме він розглядав мову як такий світ, який існує поміж світом зовнішніх явищ, а також внутрішнім світом особистості.

Відповідно, І. О. Голубовська пише: «Тлумачення терміна мовна картина світу повинно відштовхуватися від того змісту, що його В. Гумбольдт укладав у поняття форма мови» [3, с. 26–27], О. А. Радченко каже, що «відкриття феномену картини світу в різному його термінологічному оформленні стало основним теоретичним досягненням Гумбольдта».

Щодо українських лінгвістів, які вивчали картину світу, то можемо згадати засновника Харківської мовознавчої школи О. О. Потебню, який розробляв свою теорію на основі вже зроблених досліджень В. фон Гумбольдта. Насправді О. О. Потебня дивиться на мову як продукт народної творчості, або несвідому діяльність як окремого індивіда, так і цілого народу. На його думку, «велику роль відіграє вивчення народних міфів та переказів – саме вони об'єднують людей у суспільство» [6, с. 135].

Будемо стверджувати, що саме картина світу формує мову, а також і її носія, а також показує на особливості використання тої чи іншої мови. Тобто це не лише про відображення у мові, це набагато глибше значення та розуміння [13, с. 30–31].

Е. Д. Сулейменова стверджує, що «у мовних формах фіксуються та відображаються наслідки цього відбиття» [12, с. 136]. Ми бачимо, що це питання науковці розглядали з «різних» світів, то навіть «логічно припустити існування мовної картини світу» [11, с. 6].

Дослідження мовної картини світу у лінгвістиці було започатковано під час вивчення лексики та лексикографії в минулому столітті. Наразі важливо пам'ятати, що саме в цьому поняття ми бачимо основну філософську проблему лінгвістики, яка полягає у взаємодії мови, дійсності і мислення.

Це питання розглядали такі відомі лінгвісти як А. Вежбицька, Ю. Д. Апресян, В. І. Карасик, З.Д. Попова, Й. А. Стернін та інші. Давайте визначимо мовну картину світу як «сукупність знань про світ, що відтворені в лексиці, фразеології, граматиці» [5, с. 18].

Хоча відповідно до думки Н. Ю. Шведової, мовна картина світу це «вироблене багатовіковим досвідом народу й реалізоване засобами мовних номінацій зображення всього чинний цілісного і багато часткового світу, що репрезентує, по-перше, людину, її матеріальну і духовну життєдіяльність; по-друге, все те, що її оточує: простір та час, живу та неживу природу, галузь створених людиною міфів та соціум» [16, с. 15]. Можемо зробити висновок, що під поняттям мовної картини світу можемо розглядати чіткі й зображені соціальні життєві аспекти та «досвід самопізнання багатьох поколінь протягом великого проміжку часу» [7, с. 33].

Звернімо увагу тепер на поняття концептуальної картини світу. Очевидно, що не існує єдиного визначення цього поняття, тому ми будемо оперувати такими основними визначення поняття концептуальної картини світу: «представлення у свідомості інтеріоризованого людиною світу» [10, с. 259]; це

«не лише система понять про сукупність реалій довкілля, а й система значень, що втілюються в ці реалії через слово-знак і слово-концепт» [4, с. 26] це «феномен, що віддзеркалюється у свідомості людини у вигляді вторинного існування об'єктивного світу і який є результатом її абстракційною діяльності» [9, с. 23]; це «динамічне утворення у свідомості людини, що слугує для обробки інформації про світ та одночасно накопичує цю інформацію в узагальненому вигляді...» [12, с. 129].

Відповідно до того, що було описано вище, можемо зробити висновок про те, що концептуальна картина світу є складнішою, ніж мовна картина світу. Тобто вона є «динамічнішою» у своєму розвитку, аніж мовна, адже може реагувати на різноманітні зміни в навколишньому середовищі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- Вежбицкая А. Прототипы и инварианты. Язык. Культура. Познание: [пер. с англ.] / [отв. ред. М. А. Кронгауз; вступ. ст. Е. В. Падучевой]. Москва: Русские словари, 1996. С. 201–230.
- Герц Г. Р. Принципы механики, изложенные в новой связи. Жизнь науки: антология вступлений к классике естествознания. Москва: Наука, 1973. С. 206–210. .
- Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу: [монографія]. Київ: Логос, 2004. 284 с. , Радченко О. А. Лингвофилософские опыты В. фон Гумбольдта и постгумбольдтианство. Вопросы языка. 2001. № 3. С. 96–125.
- Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук. Мовознавство. 2004. № 5/6. С. 23–35.
- Красных В. В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? / В. В. Красных. Москва: Гнозис, 2003. 180 с. .
- Левицкий Ю. А., Боронникова Н. В. История лингвистических учений. Москва: Высш. шк., 2005. 302 с.

Пименова М. В. Отражение ментального мира человека в языковой картине мира. Когнитивная лингвистика: современное состояние и перспективы развития: материалы Первой междунар. шк.-семинара по когнитивной лингвистике (Тамбов, 26–30 мая, 1998 р.). Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 1998. Ч. II. С. 33–34. .

Постовалова В. И. Картина мира в жизнедеятельности человека. Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира / отв. ред. Б. А. Серебрянников. Москва: Наука, 1988. С. 8–69.

Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.

Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінол. енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006а. 716 с.

Соколовская Ж. П. «Картина мира» в значениях слов: «семантические фантазии» или «катехизис семантики». Симферополь: Таврия, 1993. 232 с.

Сулейменова Э. Д. Понятие смысла в современной лингвистике. Алма-Ата: Мектеп, 1989. 160 с. .

Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. Москва: Слово / Slovo, 2000. 264 с.

Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В. І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 744 с. .

Хроленко А. Т. Основы лингвокультурологии: [учеб. пособ.] / [под ред. В. Д. Бондалетова]. Москва: Флинта; Наука, 2004. 184 с. .

Шведова Н. Ю. Теоретические результаты, полученные в работе над «Русским синтаксическим словарем». Вопросы языкознания. 1999. № 1. С. 3–16.

Shastun Daria

Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine)

Kulyna Olha

Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine)

THE LINGUISTIC & CONCEPTUAL PICTURES OF THE WORLD

***Abstract:** the article is devoted to the theoretical and methodological principles of linguistic and conceptual pictures of the world in modern linguistics. The terms "linguistic picture of the world" and "conceptual picture of the world" are considered in detail in the article. There are also studies by linguists who have defined these terms. The results of the study show the difference between linguistic picture of the world & conceptual picture of the world.*

***Keywords:** linguistic picture of the world, conceptual picture of the world, concept, linguoculturology, linguistics.*

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ
(ECONOMIC SCIENCE & MANAGEMENT)

УДК 338.1

Гардецька Анна Олександрівна

здобувач кафедри фінансів,

ДВНЗ “Київський національний економічний університет

імені В. Гетьмана”

(Київ, Україна)

ЕКОЛОГІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ
ФАКТОРИ В СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ
ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ

***Анотація:** у даній доповіді наведено сутність відповідального інвестування з урахуванням факторів екологічності, корпоративного та соціального управління. Дослідження важливість врахування ESG- факторів при прийнятті рішень в інвестиційної діяльності, оцінені перспективи розвитку для українських компаній.*

***Ключові слова:** кліматичні зміни, інвестиційні фактори, відповідальне інвестування, екологічні принципи, соціальні фактори, ESG-фактори, інвестування, фактори корпоративного управління, ESG-інвестування*

Глобальні тенденції розвитку суспільства, інтеграційні процеси, світові фінансові кризи, екологічні катастрофи, скандали, пов’язані з транснаціональними компаніями або локальними підприємствами змушують інвесторів по-новому дивитися на нефінансові чинники та переоцінювати їх вплив на прийняття інвестиційних рішень. Все частіше можна почути про інвестиційні стратегії чи принципи, що більш детально аналізують комплекс матеріальних ризиків та вигод, спричинених екологічними, соціальними та факторами корпоративного управління. В світовій практиці ці фактори

визначили як ESG (Environment, Society, Governness), або екологічні, соціальні та управлінські критерії.

У більшості наукових праць фрагментарно висвітлюються окремі питання теоретичного характеру щодо сутності ESG-інвестування, у той же час, не приділено значної уваги формуванню чіткої теоретичної концепції щодо змісту цього поняття. Наявний стан розробки питання може бути пояснений новизною проблеми для вітчизняної науки та відсутністю практичного досвіду її імплементації у практику вітчизняних підприємств. «ESG-чинники», «ESG - інвестування», «відповідальне інвестування» та «стале інвестування» є загальними термінами із широким значенням, які застосовують для позначення екологічних, соціальних та управлінських факторів при оцінці рівня корпоративної стійкості, які враховують інвестори при прийнятті фінансово-інвестиційних рішень.

Відповідальне інвестування представляє зростаючу частку в обсязі інвестицій на ринку капіталу в цілому в світі. ESG-інвестування є важливою складовою сучасної концепції сталого розвитку та передбачає не лише досягнення ефективного економічного зростання, а й забезпечення соціального захисту та мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище.

На світових фінансових ринках вже сформувалась якісно значна кількість міжнародних інвестиційних фондів, які в своїй основній діяльності вбачають інвестування і розвиток саме підприємств та стартапів на основі екологічної, соціальної та управлінської відповідальності.

Відповідальне інвестування відповідно до екологічних, соціальних та управлінських факторів-це методи, що застосовуються для вибору об'єктів інвестування з метою формування інвестиційного портфелю у відповідності до нефінансових критеріїв з метою збільшення його капіталізації, зростання привабливості в оцінках майбутніх інвесторів та зменшення ризиків в довгостроковій перспективі.

Зміни в світовому бізнес-середовищі, загострення екологічних проблем призвели до формування якісно нового класу свідомих споживачів, які дуже вибірково відносяться до товарів і оцінюють їх не тільки за критеріями ціни, але і репутації підприємства-виробника, зокрема його впливу на екологію, відповідність принципам етичного виробництва та добропорядного ведення бізнесу. Фактори екологічності, корпоративної культури стають надважливими при формуванні лояльності споживачів. Вагомістю зазначеного не можливо знівелювати, і для інвестиційних компаній на етапі прийняті інвестиційних рішень є надзвичайно важливим.

Практика відповідального інвестування почалась ще в 1960 році, коли інвестори виключили акції та цілі галузі з інвестиційних портфельів на основі неетичності сфери їх діяльності. Зокрема, тютюнові компанії або компанії-учасниць африканського апартеїду. Спільнота соціально-відповідальних ESG-фондів швидко зростає і розвивається, оскільки багато інвесторів прагнуть включити ESG-фактори в процес фінансово-інвестиційного аналізу оцінки вартості підприємств.

Інвестори приходять до спільної думки, що екологічні, соціальні та корпоративні фактори мають практичну ціль, яка виходить за рамки тільки етичності. Формуючи свої інвестиційні пакети відповідно до критеріїв ESG, інвестори можуть уникнути компаній, діяльність яких може нести ризики і в подальшому відобразитися на вартості акцій і призводити до збитків. Дуже часто потенційні інвестори оцінюють не тільки фінансові результати емітента, а і їх вклад в суспільство.

Широке розповсюдження відповідального інвестування також стимулює емітентів слідувати ESG-принципам, зокрема наданню відкритої і прозорої звітності, впровадженню сучасних підходів до управління та соціально відповідальної ділової поведінки. Кризовий період останніх 2 років показав, що компанії, які дотримувалися ESG-принципів, виявилися більш стійкими до

кризи. Також дослідження Bank of America показали, що акції емітентів з високим рейтингом ESG-факторів менш волатильні і більш дохідні.

На даний момент показники ESG не є обов'язковими критеріями для публічних компаній, але все більша частка компаній впевнено включає подібну інформацію в звітність, рекламну та публічну інформацію.

Хотілось би детальніше розглянути ESG- фактори, зокрема на проблемах, яке покликано вирішити відповідальне інвестування

Екологічні фактори (E-environment) враховують, як компанії впливають на екосистему планети. Даний критерій враховує такі пункти, як використання підприємством відновлювальних джерел енергії, наявність програм утилізації та переробки відходів, прагнення до скорочення забруднення навколишнього середовища та діяльність щодо проблеми зміни клімату. Даний фактор не тільки характеризує інвестиції підприємства в збереження навколишнього середовища, але і те що діяльність самої компанії не має негативного впливу на екологію. Як відомо, найбільшими забруднювачами навколишнього середовища є підприємства текстильної промисловості. При цьому текстильні гіганти останні роки заявляють про перехід на сторону екологічності у виробництві товарів, шляхом повторної переробки пластика та використання екологічно чистих матеріалів, переробки шкіряного волокна та інших матеріалів з урахуванням екологічної зносостійкості.

Соціальні фактори (S – Society) оцінюють, як в компанії сформовані взаємовідносини зі співробітниками, постачальниками, клієнтами та співтовариствами, з якими співпрацює, і охоплюють надзвичайно широке коло потенційних проблем. Соціальні фактори, які необхідно проаналізувати та дослідити це: відношення до співробітників, достойна оплата праці, соціальний пакет; залученість співробітників та рівень плинності кадрів; внесок в розвиток та навчання; гендерна рівність та інклюзивність; клієнтоорієнтованість та політика щодо громадської та благодійної діяльності.

Фактори корпоративного управління (G – Governness) охоплюють дослідження прав та зобов'язань керівництва – власників, стейкхолдерів. Ключевими факторами корпоративного управління є прозора бухгалтерська та фінансова звітність, повна та достовірна фінансова звітність та відповідальна ділова поведінки.

Зараз власники бізнесу починають розуміти, що ESG – це не те, що нав'язується їм ззовні, а їх система ризик-менеджменту. Тобто, український приватний сектор поступово еволюціонує до ESG.

Активна інтеграція українських підприємств до стандартів ESG створює репутаційні переваги та відкриває нові можливості для розвитку бізнес-середовища, дає змогу залучити до співпраці українські та іноземні органи державної влади, міжнародні фінансові та донорські організації, засоби масової інформації, громадські організації соціального, екологічного та економічного спрямування, світових експертів у сфері сталого розвитку та корпоративної стійкості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Сисоева І.М. Екологічні, соціальні та управлінські питання (ESG) як імператив для бізнесу в умовах пандемії. Агросвіт. 2021. № 4. С.31-37.

Гарлицька Д., Сущенко О. Від корпоративної соціальної відповідальності до ESG-Принципів ведення бізнесу – шлях до кліматичних фінансів Ринок цінних паперів України. 2016. № 5-6. С. 61-68.

Музиченко О.В. Сучасні світові тренди тематичного відповідального інвестування. Економічна наука. 2015.№20. С. 16-22.

Gardetska Anna

Applicant for PhD

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(Kyiv, Ukraine)

**ASSESSMENT OF ENVIRONMENT,
SOCIETY & GOVERNANCE FACTORS ON MANAGEMENT
OF FINANCE & INVESTMENT SYSTEM OF ENTERPRISES**

***Abstract:** the article presents the essence of ESG-investing in view of the environment, society and governance impact on the enterprise value. Research explored the effect of ESG- factors on the decision making in the investment activity and analyzed prospects for Ukrainian enterprises*

***Keywords:** climate changes, investment factors, ESG-investing, environment principles, society factors, ESG- principles, investment activity, governance factors*

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (JURIDICAL SCIENCE)

УДК 347

Кереруш Юстина Норінівна

студентка юридичного факультету

Одеський національний морський університет

(Одеса, Україна)

Науковий керівник:

Мошак Григорій Григорович

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри цивільного та трудового права

Одеський національний морський університет

(Одеса, Україна)

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

***Анотація:** в роботі аналізується особливість правовідносин програми сурогатного материнства за участю іноземних громадян, зокрема оформлення та легалізація документів, процедура визнання батьківства, ускладнення, що виникають на момент закриття програми та виїзд з України.*

***Ключові слова:** допоміжні репродуктивні технології, сурогатне материнство, генетичні батьки, правові відносини з іноземним елементом, спорідненість з дитиною.*

З розвитком регулювання відносин, щодо допоміжних репродуктивних технологій (далі- ДРТ) на міжнародному рівні також вдосконалюються правила регулювання у цій сфері в Україні.

Мета даної роботи є дослідження особливостей законодавчого регулювання відносин, що пов'язані з використанням ДРТ в Україні за участю іноземних громадян та виявити основні проблеми, що виникають на завершенні програми ДРТ.

В Україні швидко розвивається регулювання відносин у сфері ДРТ. Вона належить до числа небагатьох країн, де законодавство дозволяє застосування таких новітніх технологій як екстракорпоральне запліднення “in vitro”, сурогатне материнство, донорство генетичного матеріалу та інше.

Основним документом, що регулює застосування допоміжних репродуктивних технологій, є наказ Міністерства охорони здоров'я України №787 від 09.09.2013 року “Про затвердження порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій”[1]. Він містить 12 розділів, в яких врегульовано питання донації ембріонів, обсяг обстеження осіб, щодо яких проводяться лікувальні програми ДРТ, методики лікування ДРТ, сурогатного (замінного) материнства та деякі інші.

В Україні існує система нормативних актів, котрі стосуються різних аспектів допоміжних репродуктивних технологій. Зокрема, сурогатного материнства стосується Сімейний кодекс України, у ст. 123-й якого визначається походження дитини, народженої в результаті застосування методів ДРТ [2]. У ст. 281 Цивільного кодексу України визначається коло осіб, що беруть участь у програмах ДРТ [3]. У ст. 48 Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” зазначено умови проведення штучного запліднення [4]. Наказ Міністерства юстиції України № 52/5 від 18.10.2000 року “ Про затвердження Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні” регулює порядок оформлення свідоцтва про народження дитини [5].

Завдяки привабливим складовим (фінансових та правових) у програмах ДРТ, зокрема у одного з його методів - сурогатного материнства, (далі- СМ) популярність послуг у зазначеній сфері в Україні зростає не тільки на національному рівні. Все більше іноземних громадян, де заборонено або не

врегульовано використання СМ, як Румунія, Німеччина, Іспанія, Італія тощо, звертаються за допомогою до українських клінік.

Українське законодавство не утискає права іноземців на доступ до проведення програм СМ. В самому Законі України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" визначаються для іноземців рівні з українцями права: "іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами та свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадянин України [6]. Проте вони не мають право на соціальні виплати в Україні із народження дитини.

Слід зазначити, що крім українського законодавства, на учасників, зокрема замовників програми, буде діяти також норми законодавства їх країни. Тому ускладнення програми СМ з іноземним елементом може виникати при стиканні з оформленням та легалізації документів (паспорти, свідоцтво про шлюб, медична довідка та інше), що будуть мати значення для вступу в програму СМ та в подальшому виїзду з України.

За українським законодавством сурогатна мати не має право на народжену у програмі дитину, тобто переважає презумпція батьківства генетичних батьків і вони вважаються законними батьками дитини без підтвердження аналізу ДНК та судового рішення (в той же час, законодавство деяких країн встановлює обов'язкові умови підтвердження родинного зв'язку з дитиною шляхом аналізу ДНК (напр. США, Канада, Великобританія, Ірландія, Ізраїль, Швеція тощо).

Основним документом, що визнає батьківство в Україні є довідка про генетичну спорідненість дитини з подружжям або одним із них.

Незважаючи на таку просту процедуру встановлення батьківства, виникають складнощі з легалізацією документів на дитину, якщо в країні громадянства подружжя, що бажають скористатися програмою СМ діє заборона або жорсткі вимоги на проведення такої процедури.

Наприклад в Іспанії з 2019 року були встановлені більш жорсткі вимоги для реєстрації дітей, що були народжені в інших країнах в програмах СМ. Згідно з цими вимогами, громадяни Іспанії повинні отримати в Україні судові рішення, щодо підтвердження родинних зв'язків з дитиною, для реєстрації її у своїй країні.

Також Великобританія, де діє закон “Про сурогатне материнство” визнає матір'ю дитини ту, що народила, незалежно від відсутності генетичного зв'язку з дитиною. Тому лояльність українського законодавства, щодо реєстрації дитини не визнається як такою, що має пріоритетність для визнання батьківства. [7].

Невизнання свідоцтва про народження, яке було видано в Україні, іноземними країнами обумовлюється тим, що відсутні вагомі докази спорідненості з дитиною, крім довідки медичного закладу. Тому наявність у генетичних батьків-іноземців рішення суду про спорідненість з дитиною має вагомим значення для легалізації всіх необхідних документів в країні походження подружжя.

Процедура оформлення документів, коли є правові відносини з іноземним елементом не завжди є швидкою та через збільшення строку перебування в Україні можливі негативні ускладнення щодо набуття дитиною громадянства своїх батьків у результаті програми сурогатного материнства. Така ситуація склалась зовсім нещодавно, коли почались карантинні обмеження у 2020 р. Іноземні особи із КНР, Іспанії, Швеції, Румунії, для яких були народжені діти, тривалий час не могли в'їхати в Україну і забрати їх. Ті батьки, що встигли приїхати та оформити документи на дитину, мали перешкоди у поверненні до своєї батьківщини. Понад 100 дітей чекали, коли їх заберуть. Масштабний міждержавний скандал не виник, оскільки Офіс Уповноваженого Верховної Ради з прав людини швидко почав реагувати на цю справу. До вирішення ситуації долучилося Міністерство закордонних справ, Державна міграційна служба, Міністерство юстиції [8].

Неодноразово Україна фігурувала у судових процесах, які стосувалися репродуктивних технологій та сурогатного материнства. Одним з таких

процесів, яке варте уваги, стосувався Джанет Руйон Тай. Подружжя втратило єдину доньку. У 2007 році воно із США приїхало до України, щоб скористатися послугами сурогатної матері. В посольстві США запідозрили підробку документів. За документами американка 10 жовтня народила в Києві, однак прилетіла в Україну 12 жовтня. У свідоцтві про народження написано, що дитина є її дочкою. Жінку затримали в Борисполі за підозрою у спробі незаконно вивезти з України дитину. Головне для Джанет питання полягало у визнанні американським посольством факту американського громадянства дитини, котра народжена в Україні українською жінкою для американської замовниці. Відстояти права на дівчинку не вдалось, вона лишилась в Україні та була усиновлена українською парою [9].

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що Україна є привабливою країною для іноземців у сфері ДРТ. Відсутність законодавчої заборони сприяє тому, що все більше іноземних громадян звертаються саме до українських медичних закладів. Проте з іншого боку, наявність іноземного елемента іноді призводить до складних наслідків, які потребують довготривалого розгляду.

У зв'язку з прогалинами, які маємо в Україні у регулюванні відносин СМ, на користь було б прийняття спеціального закону для регулювання правовідносин у сфері ДРТ та СМ, в тому числі за участю іноземного елемента.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- Про затвердження порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій : Наказ МОЗ України №787 від 09.09.2013 р.–Електронний ресурс.
- Сімейний кодекс України від 10.01.2002.- [Електронний ресурс].
- Цивільний кодекс України від 16.01.2003.-[Електронний ресурс].
- Основи законодавства про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992.
- Про затвердження Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України № 52/5 від 18.10.2000.

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 13.04.2012.

Surrogacy Arrangments Act 1985.

Денісова Л.: «Україна потребує нових законів щодо сурогатного материнства» –
-Інтерв'ю з омбудсманом Людмилою Денісовою -[Електронний ресурс].

Couple sues saying fertility center error led to another woman delivering their baby-
[Електронний ресурс].

Kererush Yustyna Norinovna

Odessa National Maritime University
(Odessa, Ukraine)

Scientific adviser:

Moshak Hryhoriy Hryhorovych

Odessa National Maritime University
(Odessa, Ukraine)

**LEGISLATIVE REGULATION OF THE USE
OF AUXILIARY REPRODUCTIVE TECHNOLOGIES
IN UKRAINE WITH THE PARTICIPATION OF FOREIGN CITIZENS**

***Abstract:** the paper analyzes the peculiarities of the legal relationship of the surrogacy program with the participation of foreign citizens, including registration and legalization of documents, the procedure for recognition of paternity, complications that arise at the time of closing the program and leaving Ukraine.*

***Keywords:** assisted reproductive technologies, surrogacy motherhood, genetic parents, legal relations with a foreign element, kinship with the child.*